

BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO

BỘ TÀI CHÍNH

HỌC VIỆN TÀI CHÍNH

NGUYỄN THU HIỀN

HOÀN THIÊN KẾ TOÁN CHI PHÍ SẢN XUẤT

**VÀ TÍNH GIÁ THÀNH SẢN PHẨM TRONG CÁC DOANH NGHIỆP
MAY MẶC TRÊN ĐỊA BÀN THÀNH PHỐ HUNG YÊN**

LUẬN ÁN TIẾN SĨ KINH TẾ

HÀ NỘI - 2016

BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO

BỘ TÀI CHÍNH

HỌC VIỆN TÀI CHÍNH

NGUYỄN THU HIỀN

**HOÀN THIỆN KẾ TOÁN CHI PHÍ SẢN XUẤT
VÀ TÍNH GIÁ THÀNH SẢN PHẨM TRONG CÁC DOANH NGHIỆP
MAY MẶC TRÊN ĐỊA BÀN THÀNH PHỐ HƯNG YÊN**

CHUYÊN NGÀNH: KẾ TOÁN

MÃ SỐ: 62.34.03.01

LUẬN ÁN TIẾN SĨ KINH TẾ

NGƯỜI HƯỚNG DẪN KHOA HỌC

GS.TS. NGÔ THẾ CHI

HÀ NỘI - 2016

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan bản luận án là công trình nghiên cứu của riêng tôi. Các số liệu, kết quả nêu trong luận án là trung thực và có nguồn gốc rõ ràng.

TÁC GIẢ LUẬN ÁN

Nguyễn Thu Hiền

MỤC LỤC

LỜI CAM ĐOAN

MỤC LỤC

DANH MỤC CÁC CHỮ VIẾT TẮT

DANH MỤC BẢNG BIỂU

DANH MỤC SƠ ĐỒ

MỞ ĐẦU

CHƯƠNG 1: LÝ LUẬN KẾ TOÁN CHI PHÍ SẢN XUẤT VÀ TÍNH GIÁ THÀNH SẢN PHẨM TRONG CÁC DOANH NGHIỆP SẢN XUẤT1

1.1. Vị trí vai trò của kế toán chi phí sản xuất và tính giá thành sản phẩm trong quản lý doanh nghiệp sản xuất1

1.1.1 Thông tin chi phí sản xuất và giá thành sản phẩm trong quản lý doanh nghiệp sản xuất.....1

1.1.2. Vai trò và yêu cầu của kế toán chi phí sản xuất và tính giá thành sản phẩm trong doanh nghiệp sản xuất.....3

1.2. Chi phí sản xuất và giá thành sản phẩm trong doanh nghiệp sản xuất5

1.2.1. Khái niệm chi phí sản xuất và giá thành sản phẩm trong doanh nghiệp sản xuất.....5

1.2.2. Phân loại chi phí sản xuất và giá thành sản phẩm trong doanh nghiệp sản xuất... 14

1.3. Kế toán chi phí sản xuất và tính giá thành sản phẩm trên quan điểm kế toán tài chính33

1.3.1. Đối tượng kế toán chi phí sản xuất và tính giá thành sản phẩm.....33

1.3.2. Phương pháp kế toán chi phí sản xuất36

1.3.3. Phương pháp đánh giá sản phẩm dở dang45

1.3.4. Phương pháp tính giá thành sản phẩm.....49

1.4. Kế toán chi phí sản xuất và tính giá thành sản phẩm trong doanh nghiệp trên góc độ kế toán quản trị53

1.4.1. Khái niệm, bản chất của kế toán quản trị53

1.4.2. Mục tiêu KTQT chi phí sản xuất và giá thành sản phẩm trong doanh nghiệp sản xuất.....54

1.4.3. Nội dung kế toán quản trị chi phí sản xuất và tính giá thành sản phẩm trong doanh nghiệp sản xuất.....54

1.5. Đặc điểm về kế toán chi phí sản xuất và tính giá thành sản phẩm trong các doanh nghiệp gia công hàng may mặc xuất khẩu60

1.5.1. Đặc điểm các hình thức gia công trong các doanh nghiệp gia công hàng may mặc xuất khẩu.....60

1.5.2. Đặc điểm kế toán các nghiệp vụ gia công ở các doanh nghiệp nhận gia công hàng xuất khẩu.....	62
Kết luận chương 1.....	70
CHƯƠNG 2: THỰC TRẠNG KẾ TOÁN CHI PHÍ SẢN XUẤT VÀ TÍNH GIÁ THÀNH SẢN PHẨM TRONG CÁC DOANH NGHIỆP MAY MẶC TRÊN ĐỊA BÀN THÀNH PHỐ HỒNG YÊN	71
2.1. Quá trình phát triển của ngành công nghiệp may mặc trên địa bàn thành phố H- ng Yên	71
2.2. Đặc điểm sản phẩm của các doanh nghiệp may mặc trên địa bàn thành phố H- ng Yên	75
2.3. Đặc điểm tổ chức sản xuất của các doanh nghiệp may mặc trên địa bàn tỉnh H- ng Yên	77
2.3.1. Quy trình công nghệ sản xuất của các doanh nghiệp.....	77
2.3.2. Đặc điểm tổ chức bộ máy quản lý của các doanh nghiệp may mặc trên địa bàn thành phố H- ng Yên.....	82
2.3.3. Đặc điểm công tác kế toán của các doanh nghiệp may mặc trên địa bàn thành phố H- ng Yên	88
2.4. Thực trạng kế toán chi phí sản xuất và tính giá thành sản phẩm trong các doanh nghiệp may mặc trên địa bàn thành phố H- ng Yên	93
2.4.1. Đặc điểm chung về quản lý chi phí sản xuất tại các doanh nghiệp may mặc trên địa bàn thành phố H- ng Yên.....	93
2.4.2. Đặc điểm và cách phân loại chi phí sản xuất của các doanh nghiệp may mặc trên địa bàn thành phố H- ng Yên.....	95
2.4.3. Đối tượng tập hợp chi phí sản xuất của các doanh nghiệp may mặc trên địa bàn thành phố H- ng Yên.....	97
2.4.4. Phương pháp tập hợp chi phí sản xuất của các doanh nghiệp may mặc trên địa bàn thành phố H- ng Yên.....	97
2.4.5. Phương pháp tính giá thành sản phẩm trong các doanh nghiệp may mặc trên địa bàn thành phố H- ng Yên	108
2.4.6. Kế toán quản trị chi phí sản xuất và tính giá thành sản phẩm của các doanh nghiệp may mặc trên địa bàn thành phố H- ng Yên	118
2.5. Kế toán chi phí sản xuất và tính giá thành sản phẩm của một số nước trên thế giới và bài học kinh nghiệm cho Việt Nam	120
2.5.1. Các nguyên tắc chung được thừa nhận rộng rãi	120
2.5.2. Kế toán chi phí, giá thành tại Mỹ	122
2.5.3. Kế toán chi phí, giá thành tại Pháp.....	124
2.5.4. Kế toán chi phí, giá thành ở Nhật Bản	127

2.5.5. Kế toán quản trị chi phí ở các n- ớc đang phát triển Châu á.....	128
2.6. Đánh giá thực trạng kế toán chi phí sản xuất và tính giá thành sản phẩm trong các doanh nghiệp may mặc trên địa bàn thành phố H- ng Yên	129
2.6.1. - u điểm.....	129
2.6.2. Hạn chế.....	132
2.6.3. Nguyên nhân	135
Kết luận ch- ơng 2.....	136
CHƯƠNG 3: GIẢI PHÁP HOÀN THIỆN KẾ TOÁN CHI PHÍ SẢN XUẤT VÀ TÍNH GIÁ THÀNH SẢN PHẨM TRONG CÁC DOANH NGHIỆP MAY MẶC TRÊN ĐỊA BÀN THÀNH PHỐ H□NG YÊN	137
3.1. Định h- ớng phát triển ngành công nghiệp sản xuất hàng may mặc ở n- ớc ta và H- ng Yên đến năm 2020 và tầm nhìn 2030.....	137
3.1.1. Định h- ớng phát triển sản xuất hàng may mặc ở n- ớc ta đến năm 2020, tầm nhìn 2030.....	137
3.1.2. Định h- ớng phát triển ngành may mặc ở H- ng Yên đến năm 2020, tầm nhìn 2030.....	140
3.2. Yêu cầu hoàn thiện kế toán chi phí sản xuất và tính giá thành sản phẩm trong các doanh nghiệp may mặc trên địa bàn thành phố H- ng Yên	141
3.3. Nội dung hoàn thiện kế toán chi phí sản xuất và tính giá thành sản phẩm trong các doanh nghiệp may mặc trên địa bàn thành phố H- ng Yên	143
3.3.1. Hoàn thiện các nội dung thuộc kế toán tài chính.....	143
3.3.2. Hoàn thiện các nội dung kế toán quản trị.....	159
3.4. Điều kiện thực hiện các giải pháp hoàn thiện kế toán chi phí sản xuất và tính giá thành sản phẩm trong các doanh nghiệp may mặc trên địa bàn thành phố H- ng Yên	179
3.4.1. Đối với Nhà n- ớc và các cơ quan chức năng	179
3.4.2. Đối với các hiệp hội nghề nghiệp.....	180
3.4.3. Đối với các doanh nghiệp sản xuất hàng may mặc trên địa bàn thành phố H- ng Yên	181
Kết luận ch- ơng 3.....	182

KẾT LUẬN

DANH MỤC CÁC CÔNG TRÌNH NGHIÊN CỨU THAM GIA CỦA TÁC GIẢ

DANH MỤC TÀI LIỆU THAM KHẢO

PHỤ LỤC

DANH MỤC CÁC CHỮ VIẾT TẮT

1.	BCTC	Báo cáo tài chính
2.	BHXH	Bảo hiểm xã hội
3.	BHTN	Bảo hiểm thất nghiệp
4.	BHYT	Bảo hiểm y tế
5.	CPBH	Chi phí bán hàng
6.	CP NCTT	Chi phí nhân công trực tiếp
7.	CP NVLTT	Chi phí nguyên vật liệu trực tiếp
8.	CP QLDN	Chi phí quản lý doanh nghiệp
9.	CPSX	Chi phí sản xuất
10.	CPSXC	Chi phí sản xuất chung
11.	CCDC	Công cụ dụng cụ
12.	HT	Hoàn thành
13.	KPCĐ	Kinh phí công đoàn
14.	KKĐK	Kiểm kê định kỳ
15.	KKTX	Kê khai th- ờng xuyên
16.	KTQT	Kế toán quản trị
17.	KTTC	Kế toán tài chính
18.	TSCĐ	Tài sản cố định
19.	TGNH	Tiền gửi ngân hàng
20.	TM	Tiền mặt
21.	XNK	Xuất nhập khẩu
22.	TLKT	Tài liệu kỹ thuật
23.	NVL	Nguyên vật liệu
24.	KCS	Kiểm tra chất l- ợng
25.	KTTC	Kế toán tài chính
26.	KTQT	Kế toán quản trị
27.	HĐQT	Hội đồng quản trị
28.	SP	Sản phẩm
29.	SXKD	Sản xuất kinh doanh
30.	GTGT	Giá trị gia tăng
31.	VLP	Vật liệu phụ
32.	KC	Kaizen costing
33.	ABC	Activity based costing
34.	SL	Số l- ợng
35.	VL	Vật liệu
36.	TK	Tài khoản

DANH MỤC BẢNG BIỂU

Bảng 1.1:	Sổ theo dõi vật liệu gia công	61
Bảng 2.1:	Giá trị xuất nhập khẩu, sản l- ợng ngành dệt may tỉnh H- ng Yên từ năm 2008 đến năm 2013.....	72
Bảng 2.2:	Bảng định mức nguyên vật liệu.....	99
Bảng 2.3:	Bảng phân bổ nguyên vật liệu, công cụ dụng cụ.....	101
Bảng 2.4:	Bảng phân bổ tiền l- ợng và bảo hiểm xã hội	105
Bảng 2.5:	Bảng tổng hợp chi phí sản xuất chung	107
Bảng 2.6:	Kết quả tính giá trị sản phẩm dở dang	111
Bảng 2.7:	Bảng tính giá thành sản phẩm (Tổng hợp của 3 sản phẩm)	114
Bảng 2.8:	Bảng tính tổng giá thành liên sản phẩm theo khoản mục	115
Bảng 2.9:	Bảng tính giá thành Mã hàng 015EE01G004 (áo JACKET 2 lớp)	115
Bảng 2.10:	Bảng tính giá thành Mã hàng 025EE01G056 (áo JACKET 3 lớp)	116
Bảng 2.11:	Bảng tính giá thành Mã hàng WSVQ15906RPR (Váy)	116
Bảng 3.1:	Mục tiêu cụ thể ngành dệt may đến năm 2030	139
Bảng 3.2:	Sổ theo dõi nguyên vật liệu nhận gia công	147
Bảng 3.3:	Bảng phân bổ tiền l- ợng và bảo hiểm xã hội	151
Bảng 3.4:	Bảng so sánh giá thành sản phẩm	152
Bảng 3.5:	Phiếu tính giá thành	156
Bảng 3.6:	Báo cáo kết quả kinh doanh theo từng mặt hàng (SP).....	169

DANH MỤC SƠ ĐỒ

Sơ đồ 1.1:	Mô hình vận động chi phí sản xuất trong các doanh nghiệp sản xuất ..	24
Sơ đồ 1.2:	Mô hình giá thành sản xuất đầy đủ	29
Sơ đồ 1.3:	Mô hình giá thành sản phẩm theo biến phí	31
Sơ đồ 1.4:	Mô hình dự toán tổng quát	58
Sơ đồ 2.1:	Sơ đồ quá trình xem xét hợp đồng	76
Sơ đồ 2.2:	Sơ đồ quá trình thực hiện thiết kế, chế thử sản phẩm	78
Sơ đồ 2.3:	Sơ đồ quy trình công nghệ sản xuất sản phẩm tại các doanh nghiệp may gia công xuất khẩu	81
Sơ đồ 2.4:	Sơ đồ tổ chức bộ máy quản lý các doanh nghiệp may mặc trên địa bàn thành phố H- ng Yên	87
Sơ đồ 2.5:	Sơ đồ tổ chức bộ máy kế toán ở các doanh nghiệp may mặc hiện nay trên địa bàn thành phố H- ng Yên	89
Sơ đồ 3.1:	Kế toán chi phí sản xuất và tính giá thành theo công việc (đơn đặt hàng)...	154
Sơ đồ 3.2:	Sơ đồ mối quan hệ giữa ABM và ABC	172

MỞ ĐẦU

1. Tính cấp thiết của đề tài

Trong nền kinh tế thị trường hiện nay, mỗi doanh nghiệp đều có đối thủ cạnh tranh, đó không chỉ là sự cạnh tranh về nhãn hiệu mà còn là sự cạnh tranh về chất lượng và giá cả sản phẩm. Đặc biệt sau khi Việt Nam gia nhập WTO thì sự cạnh tranh không chỉ giữa các công ty trong nước mà còn là các công ty đa quốc gia. Mặt khác, trong điều kiện kinh tế Thế giới đang gặp phải những bất ổn hiện nay, khủng hoảng, nợ công đang diễn ra trên khắp các quốc gia thì sự cạnh tranh ấy diễn ra ngày càng gay gắt và quyết liệt hơn. Nền kinh tế Việt Nam nói chung và ngành may mặc nói riêng cũng không nằm ngoài quy luật đó. Theo quyết định 36/QĐ-TTg ngày 14/3/2008 về phê duyệt phát triển ngành dệt may Việt Nam đến năm 2015, định hướng phát triển đến năm 2020, Việt Nam đặt mục tiêu phát triển ngành dệt may trở thành một trong những ngành công nghiệp trọng điểm, mũi nhọn xuất khẩu, đáp ứng ngày càng cao nhu cầu tiêu dùng trong nước, tạo việc làm cho xã hội. Chính vì điều đó buộc các doanh nghiệp phải phát huy mọi lợi thế cạnh tranh của mình, hợp lý hóa toàn bộ quá trình sản xuất kinh doanh để không ngừng tăng cường sức mạnh cạnh tranh của doanh nghiệp. Bởi đây là ngành thu hút được nhiều lao động trong nước, sử dụng được nguồn nguyên liệu tự sản xuất, trong khi đó kim ngạch xuất khẩu tương đối cao. Và một trong những yếu tố có vai trò quyết định đối với sự thành công hay thất bại của doanh nghiệp là chi phí sản xuất và giá thành sản phẩm. Kế toán chi phí sản xuất và tính giá thành sản phẩm là một trong những vấn đề cơ bản nhất của toàn bộ công tác hạch toán kế toán trong các doanh nghiệp sản xuất.

Chi phí sản xuất và giá thành sản phẩm là hai yếu tố có mối quan hệ mật thiết với nhau. Nếu doanh nghiệp muốn hạ giá thành sản phẩm để nâng cao sức cạnh tranh trên thị trường trong nước cũng như nước ngoài thì việc quản lý chi phí sản xuất là một khâu cực kỳ quan trọng. Thông qua việc phân tích chi